

99

אוניברסיטת בר אילן
הפקולטה למשפטים
דין עונשין – תשע"ד
ד"ר הדר דנציג-רוזנברג

בוחן שני – היסודות הנפשיים

**חומר עזר מותר: חוק העונשין נקי מרישומים.
שיםו לב: אין להרוג מהמקום המוקצה! חירגה לא תיקרה!
בתבו בעט שchor או כחול בלבד!**

פרק ראשון (50 נק')

זה כמו שהוא מאמין בקיומת מתייחדות קשה בגבול הצפוני של מדינת ישראל. לוחמי חובה אלה מפרים את הסכם הפסקת האש שנחתם לאחר העימות האחרון: הם מתקרבים לגדר הגבול, מוניפים דגליים, צועקים קריאות ונאוי נגד תושבי היישובים הסמוכים לגבול ואף יורים באויר בכל שעות היום. מוטי, מפקד כיתת הכוונות באחד היישובים בצפון, אינו מרוצה מהעובדת שמשלת ישראל בחרה במדיניות הבלגה והחליט לעשות מעשה שיאלץ את ישראל להוכיח בארגון הטורור. באישון לילה יצא מביתו חמוש בנשקו האישי וברימונו יד (הנתונים לו עקב תפקדו כמפקח בכתת הכוונות) והתמקם סמוך לנדר המערה אל מול עמדת חובה אלה. לאחר שבדק מיmino ומהריו שהשיטה נקי מכוחות צה"ל החלה לירות צוררות אל עבר אחת העמדות של חובה אלה ומשמאלו שהשתתף רימון היד. כתוצאה מהפעולה העצמאית של מוטי נפגעו מספר מחלבים וכן רכושים בזריקת רימון היד. אחד מהם נהרג בפגיעה ישירה באש ארטילרי אל עבר שטח ישראל, וצה"ל של אזרחים על אדמות לבנון. ממשלה לבנון הגיבה באש ארטילרי אל עבר שטח ישראל, וצה"ל השיב בירי פגיזים ובהפצצות מהאויר, ובכך נפתח עימות מזוין בין שתי המדינות. בחקירותו אמר מוטי: "בסק הכל רציתי לגרום למחלבים לבצע פעולה צבאית נגדנו על מנת שנשיב להם איפים ונפסיק להיות פראיירים ולהבליג. נקטתי בפועל אלה משום דאגה לביטחון מדינת ישראל ותושבי הצפון, ובוודאי שלא התכוונתי לסייע לאויב!"

א. דנו באחריותו הפלילית של מוות לעבירה לפי סעיף 98 לחוק העונשין. הניחו כי גרטמן רמהירנה תתobel במשפטה. (40 נק').

3 INCH GUN
103, P

ב. הניחו כי ממשלה לבנון וארגון חזבאללה בחרו שלא להגיב באש חרף פעולתו של מוטי. האם ניתן להרשיעו בכל זאת בעבירה לעיל? (10 נק').

חלק שני - שאלות רבות-ברירה (50 נק')

לפניהם שאלות רבות-ברירה. בכל שאלת סmeno בעיגול את התשובה הנכונה ביותר. יש לסמן תשובה אחת בלבד.

רמי, שמחתו בערה בו, הוציאו אולר קפיצי מכיסו וזכר את מנחם כך שנגרמו לו חבלות חמורות. מנחם, בן 66 שנראה צעיר מאוד לגילו, העיר לרמי על שעקבו אותו בתורה בסופרמרקט.

עיר כך שאfilו לא חשבתי בכך! לו הייתי יודע לא הייתה תוקף אותו". הניחו כי גרסתו של רמי התקבלה בבית-המשפט. האם ניתן להרשייע בעבירה לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין?

א. כן, מה שנדרש לצורך הרשעה הוא שהקורבן יהיה "זקן" לפי הגדרת החוק.

ב. כן, כיוון שכלל עצמת העיניים דורש חשד אובייקטיבי, כך שאם אדם מין היישוב במעלה של רמי היה יכול לחסוד כי מדובר בזכן – ייראו את רמי כמו שהוא מודע לכך.

ג. לא, כיוון שכלל עצמת העיניים דורש חשד סובייקטיבי, כך שאם רמי לא חשד בפועל כי מדובר בזכן – לא ייראו אותו כמו שהוא מודע לכך.

ד. לא, כיוון שרמי לא רצה לתקוף אדם זקן.

2. איזה מן המשפטים הבאים נכון על-פי דין העונשין בישראל?

א. רשלנות אינה יסוד נפשי.

ב. בעבירותות תוצאות אין צורך להוכיח יסוד נפשי הכרתי, אלא רק יסוד נפשי חפזי.

ג. בעבירותות אחריות קפידה התביעה פטורה מלהוכיח יסוד נפשי.

ד. ניתן להחליף יסוד נפשי הכרתי של מודעות בכלל הצפויות.

3. גיא נהג ברכבו הפרטי כאשר לצד ישבה אימו. במהלך הנסיעה ביצע גיא מספר דבר של בעבירותות תנוועה מסכנות חיים: הוא עקף רכב תוך מעבר קו הפרדה רצוף וחצה צמתים באור אודם חרף זעקותיה של אימו שייחל מכך. גיא חשב לעצמו: "למרות שקיים סיכון שתקרה תאונה קטלנית, אינני רוצה בכך ולי זה לא יקרה. لكن אשתדל מאוד למנוע תאונה שכזו". בצדמת החמישי אותה חצה גיא באור אודם, רכבו התנגש קשות ברכב אחר אשר חצה כחוצה באור יrok ואימו נהרגה במקומו. הניחו כי גיא הוועמד לדין על רצח לפי סעיף 300(א). האם ניתן להרשייע בעבירה?

א. כן, כיוון שגיא מקיים את היסוד הנפשי החפזי החדש להרשות בעבירה - אדישות.

ב. לא, כיוון שלא התקיים בגיא יסוד נפשי של "כוונה תחיליה".

ג. לא. מדובר בעבירותות תעבורה.

ד. כן, כיוון שגיא מקיים את היסוד הנפשי החפזי החדש להרשות בעבירה – קלות דעת.

4. אילו מהאמורות הבאות עשויה להשיבן מדוע כולל המשפט הפלילי עבירות רשלנות?

א. רשלנות משקפת בחירה של הרשלן שלא לדעת.

ב. עבירותות רשלנות מוצדקות משיקולים תועלתיים של הרתעה.

נא לא לציין את השם, כתבו מספר תז. בלבד!

ג. בכלל, ابن הבוחן במשפט הפלילי היא האדם מן היישוב ולא הנאים הסובייקטיבי.

ד. תשובה א' וב' נכונות.

5. סמנו את האמרה הנכונה ביותר, על-פי הקטעים שקראותם מכתביהם של Kadish & Schulhofer

Ashworth ושל Schulhofer

א. לגישתו של Ashworth, דרישת היסוד הנפשי מבוססת על עקרון האוטונומיה לפיו אדם

בוחר באופן חופשי כיצד לפעול והאם לפעול. לעומת זאת Kadish & Schulhofer סבורים

כי דרישת היסוד הנפשי מוצקמת מטעמים תועלתניים.

ב. לפי המובן הרחב של היסוד הנפשי ניתן להרשיע אדם אף על פי שהוא מודע
למעשיו, אם למשל עומד לו סיג של היעדר שליטה.

Kadish & Schulhofer סבור כי לא ראוי לחוקק עבירות רשלנות, לעומת זאת Schulhofer
הסבירים כי ראוי לחוקק עבירות רשלנות.

ד. לפי המובן הרחב של היסוד הנפשי – בוגדר היסוד הנפשי נכללים גם רגשות שהביאו את
הנאים לפעול כמו זעם, חשש, קנאה התלהבות וכדומה.

בצלחה!!